

Magaraṭatai

GIREIDI YA 3 | THEMO YA 3

TSHIVENDA

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

**tshitumba tsha
khuhu**

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

kungedzela

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

fulaya

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

alusa

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

wa maano

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

vhuinzhiniara

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

ṭhirantsimitha

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

**u sa fhela mbilu/
u sa nyetṭha**

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

kolela

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

shengedza

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

u t_ˆo t_ˆomowa

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

u lamulela

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

tshikafhadzo

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

tshivhingwi tsha
kha phoḽa

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

tshanduko ya
kilima

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

gwalaba

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

apariteiti/
tshitlalula

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

muvangatshaka

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

ramiswaswo

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

muttanda

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

vhufa

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

u ditalukanya/
vhuṇe

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

kanuka

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

dilugisela/
gwarela

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

medithesheni/
u dzikisa muya

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

dzika

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

khakhisa / dzinza

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

digeḁa / dzika

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

rametse /
radzimbalo / rambalo

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

giravithi /
gravithi

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

talula / sanda

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

notha

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

musimamabindu

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

bindu

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

mirekanyo

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

khasitama

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

thaidzo

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

thandululo

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

mupo

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

tshiko tsha mupo

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

vhuñe

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

o nangwaho /
o khethwaho

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

thonifho /
khuliso

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

mikhwa /
mikhuvha

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

khwĩnisa /
khwĩnisa

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

ndaela

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

risipi

Themo ya 3 Gireidi ya 3 HL Tshivenda Divhaipfhi

zwishumiswa
(zwishumiswa zwa u guda)

Themo ya 3 Milingo ya U vhala nga u Elela ha Orala (VEO)

NHLRP U vhala nga u Elela ha Orala (VEO)

Luambo: Tshivenda

Thesite 3.3.A

Khophi ya mugudisi

Mibvumo ya 60 / Minete ya 60

i	a	o	k	R	5
m	S	y	T	n	10
e	u	y	x	W	15
v	t̥	K	d	z	20
A	E	I	b	s	25
n	m	v	t̥	l̥	30
O	U	n	ŋ	ñ	35
g	h	f	d	p	40
j	q	x	nn	n̄	45
n̄	uu	oo	aa	ii	50
q	j	y	ts	t̥h	55
ñw	vh	tsh	ngw	nny	60

GIREIDI YA 3 | THEMO YA 3 MILINGO YA U VHALA NGA U ELELA HA ORALA (VEO)

NHLRP U vhala nga u Elela ha Oraġa (VEO) Luambo: Tshivenda Thesite 3.3.A Khophi ya mugudisi Mibvumo ya 60 / Minete ya 60				
i	a	o	k	R
m	S	y	T	n
e	u	y	x	W
v	ṭ	K	d	z
A	E	I	b	s
n	m	v	ṭ	l
O	U	n	ŋ	ñ
g	h	f	d	p
j	q	x	nn	n̄
n̄	uu	oo	aa	ii
q	j	y	ts	ṭh
ñw	vh	tsh	ngw	nny

GIREIDI YA 3 | THEMO YA 3 MILINGO YA U VHALA NGA U ELELA HA ORALA (VEO)

NHLRP U vhala nga u Elela ha Oraġa (VEO) Luambo: Tshivenda Thesite 3.3.B Khophi ya mugudisi Maipfhi wa 60 / Minete ya 60					
fhaḥaḥa	hwelwa	vhuswa	phaphadzi	tshinna	5
tseretsere	tshiṭereke	vhusunzi	ṭhotshi	ntswu	10
tswiavhavha	pfhumbisa	tshiakhamadzo	tsivhudza	manweledzo	15
nzwalelo	twipudza	tshenzhemo	dzhavhula	nnyadza	20
ṭhaṭhamula	pwasha	ntshavheni	tswavhelele	nyambedzano	25
nkwea	kombetshedza	kuvhanganya	nṅwalisela	vhudavhidzano	30
mphodza	muunda	bvumba	vhutsila	tshivhumbeo	35
ndwandwamedza	ndzhavhulela	ntzhipeledza	dyambila	tzheṭa	40
tswikelelo	malwelavanda	khuvhanganyo	ṭhuṭhuwedzo	lutzwiri	45
tsumbandila	yavhuḍi	zanyuka	vhuḍifhinduleli	muxe	50
khompyutha	tzhopedza	mbvuvhula	malwelavanda	twimila	55
tshimbundwa	nndwakhulu	Tshixwadza	tzwonzwa	tswikelelo	60

GIREIDI YA 3 | THEMO YA 3 MILINGO YA U VHALA NGA U ELELA HA ORALA (VEO)

NHLRP U vhala nga u Elela ha Oraġa (VEO) Luambo: Tshivenda Thesite 3.3.B Khophi ya mugudisi Maipfhi wa 60 / Minete ya 60				
fhaḥaḥa	hwelwa	vhuswa	phaphadzi	tshinna
tseretsere	tshiṭereke	vhusunzi	ṭhotshi	ntswu
tswiavhavha	pfhumbisa	tshiakhamadzo	tsivhudza	manweledzo
nzwalelo	tzwipudza	tshenzhemo	dzhavhula	nnyadza
ṭhaṭhamula	pwasha	ntshavheni	tswevhelele	nyambedzano
nkwea	kombetshedza	kuvhanganya	nṅwalisela	vhudavhidzano
mphodza	muunda	bvumba	vhutsila	tshivhumbeo
ndwandwamedza	ndzhavhulela	ntzhipeledza	dyambila	tzheṭa
tswikelelo	malwelavanda	khuvhanganyo	ṭhuṭhuwedzo	lutzwiri
tsumbandila	yavhuḍi	zanyuka	vhuḍifhinduleli	muxe
khompyutha	tzhopedza	mbvuvhula	malwelavanda	tzwimila
tshimbundwa	nndwakhulu	Tshixwadza	tzwonzwa	tswikelelo

NHLRP U vhala nga u Elela ha Oraġa (VEO)	
Luambo: Tshivenda	
Thesite 3.3.C	
Khophi ya mugudisi	
Ndima ya u vhala / Minete ya 60 & 180	
Nga Musumbuluwo nga matsheloni, Denga o dzhia bege yawe ya tshikolo a gidimela tshikoloni. O vha o takalela mbambe khulwane ya Lavhutani lwe a sia tshikhafuthini tshawe tafulani la khishini.	8 18 26 30
Nga bureiki, a farwa nga ndala. O vha o dzula e ethe fhasi ha muri o lavhelesa vhañwe.	43 48
Khonani yawe khulwane Anna o vhona tshifhatuwo tshawe tsho tungufhala. “Tshikhafuthini tshanu tshi gai?” u a vhudzisa.	56 64 65
“Ndo tshi hangwa hayani,” ndi Denga a tshi tou hevhedza.	75
Anna a mu nwatela sendewitshi yawe yo dodzwaho phinatibatha. A mu nea na mutshelo.	83 89
Nga Lavhutani ndi mbambe khulwane. Denga na Anna ndi vhagidimi. Musi ndwevha i tshi lila, Denga o mbo di thuntsha sa rokhetha. O vha e phanda!	97 108 115
O mbo di pfha tshililo murahu hawe. Anna o vha o khukhulwa nga tombo a wela kha mahatsi. Gona lawe lo vha li tshi khou bva malofha.	126 136 142
Denga o mbo di ima. A thusa Anna u takuwa. Vho swika mutshilani, fhedzi vhañwe vhana vha vha vhandela zwanda.	154 162
Vhusiku honoho, Denga o vhudza khotsi awe nga ha mbambe. Khotsi awe vha ri, “A no ngo wina medala, no wina tshiñwe tshithu tsha khwine.”	171 182 187
O vha a tshi zwi divha zwavhudi uri khotsi awe vha khou amba mini.	199 201

NHLRP U vhalala nga u Elela ha Oralala (VEO)

Luambo: Tshivenda

Thesite 3.3.C

Khophi ya mugudisi

Nga Musumbuluwo nga matsheloni, Denga o dzhia bege yawe ya tshikolo a gidimela tshikoloni. O vha o takalela mbambe khulwane ya Lavhutani lwe a sia tshikhafuthini tshawe tafulani la khishini.

Nga bureiki, a farwa nga ndala. O vha o dzula e ethe fhasi ha muri o lavhelesa vhanwe.

Khonani yawe khulwane Anna o vhona tshifhatuwo tshawe tsho tungufhala. "Tshikhafuthini tshanu tshi gai?" u a vhudzisa.

"Ndo tshi hangwa hayani," ndi Denga a tshi tou hevhedza.

Anna a mu riwatela sendewitshi yawe yo dodzwaho phinatibatha. A mu nea na mutshelo.

Nga Lavhutani ndi mbambe khulwane. Denga na Anna ndi vhagidimi. Musi ndwevha i tshi lila, Denga o mbo di thuntsha sa rokhetha. O vha e phanda!

O mbo di pfha tshililo murahu hawe. Anna o vha o khukhulwa nga tombo a wela kha mahatsi. Gona lawe lo vha li tshi khou bva malofha.

Denga o mbo di ima. A thusa Anna u takuwa. Vho swika mutshilani, fhedzi vhanwe vhana vha vha vhandela zwanda.

Vhusiku honoho, Denga o vhudza khotsi awe nga ha mbambe. Khotsi awe vha ri, "A no ngo wina medala, no wina tshiwe tshithu tsha khwine."

O vha a tshi zwi divha zwavhudi uri khotsi awe vha khou amba mini.

NHLRP U vhalala nga u Elela ha Orala (VEO)

Luambo: Tshivenda

Thesite 3.3.D

Khophi ya mugudisi: U pfhesesa ho nwalihaho

Itani thikhi kha phindulo yone

1. **Denga o hangwa mini hayani?**
 - a. Denga o hangwa bege ya bugu.
 - b. Denga o hangwa tshikhafuthini.
 - c. Denga o hangwa zwienda.
2. **Anna o nea Denga mini nga bureiki ya zwiliwa zwa nga masiari**
 - a. apula na dzhusi
 - b. sendewitshi yotthe
 - c. O mu nwatela sendewitshi yo dodzwaho phinathibatha na mutshelo
3. **Kha hetshi tshitori, Anna o thusa Denga, nga murahu Denga a thusa Anna. Izwi zwi ri sumbedza mini nga ha vhukonani havho?**
 - a. Vha thusana fhedzi uri vha wane zwiñwe zwithu murahu.
 - b. Vha a thusana kha thaidzo.
 - c. Vha funa u gidima u fhira u la zwiliwa zwa nga masiari.
4. **Ni vhona u nga Denga o ita zwone musi a tshi ima a thusa Anna?**
 - a. Ee, ngauri u thusa ndi zwa ndeme u fhira u wina kana u kunda.
 - b. Hai, ngauri o vha o fanela o wina kana u kunda kha mbambe.
 - c. Hai, ngauri Anna o vha a tshi do toda uri Denga a wine kana a kunde.
5. **Tshitori itshi tshi ri gudisa mini?**
 - a. Uri u thusa khonani ndi zwa ndeme u fhira u wina kana u kunda.
 - b. Uri ri fanela u sedza hune ra khou ya hone.
 - c. Uri ri fanela u sa hangwa
 - d. tshikhafuthini ri tshi ya tshikoloni.

Dzhenisani phindulo

6. **Mbambe khulwane yo vha i ya lini?**
Mbambe khulwane yo vha i ya _____.
7. **Ndi ngani Anna o wa?**
Anna o wa ngauri o khukhulwa nga _____.
8. **Ni vhona uri ndi ngani marama a Denga o thoma u fhisa musi a tshi amba na Anna?**
Ndi vhona u nga marama a Denga o vha a tshi khou thoma u fhisa ngauri _____.
9. **Ni vhona u nga Denga o vha a mugidimi wa luvhilo?**
Ndi vhona u nga Denga o vha a si mugidimi wa luvhilo ngauri _____.
10. **Khotsi a Denga vho vha vha tshi khou amba mini musi vha tshi ri Denga o wina "tshithu tsha khwine u fhira medala"?**
Ndi vhona u nga Khotsi a Denga vho vha vha tshi khou amba uri _____.
11. **Ni humbula u nga Denga u na khotsi vhavhudi kana vha si vhavhudi?**
Ndi vhona u nga Denga u na khotsi vhavhudi ngauri _____.

NHLRP U vhalala nga u Elela ha Oraġa (VEO)

Luambo: Tshivenḡa

Thesite 3.3.D

Khophi ya mugudisi: U pfhesesa ho ṅwaliwaho

Itani thikhi kha phindulo yone (5 wa maraga)

1. **Denga o hangwa mini hayani?**
 - a. Denga o hangwa bege ya dzibugu.
 - b. Denga o hangwa tshikhafuthini. ✓
 - c. Denga o hangwa zwienda.
2. **Anna o ṅea Denga mini nga bureiki ya zwiliwa zwa nga masiarii?**
 - a. apula na dzhusi
 - b. sendewitshi yotḡhe
 - c. O mu ṅwatela sendewitshi yo ḡodzwaho phinathibatha na mutshelo ✓
3. **Kha hetshi tshiṭori, Anna o thusa Denga, nga murahu Denga a thusa Anna. Izwi zwi ri sumbedza mini nga ha vhukonani havho?**
 - a. Vha thusana fhedzi uri vha wane zwiṅwe zwithu murahu.
 - b. Vha a thusana kha thaidzo. ✓
 - c. Vha funa u gidima u fhira u ḡa zwiliwa zwa nga masiari.
4. **Ni vhona u nga Denga o ita zwone musi a tshi ima a thusa Anna?**
 - a. Ee, ngauri u thusa ndi zwa ndeme u fhira u wina kana u kunda. ✓
 - b. Hai, ngauri o vha o fanela o wina kana u kunda kha mbambe.
 - c. Hai, ngauri Anna o vha a tshi ḡo ṭoḡa uri Denga a wine kana a kunde.
5. **Tshiṭori itshi tshi ri gudisa mini?**
 - a. Uri u thusa khonani ndi zwa ndeme u fhira u wina kana u kunda. ✓
 - b. Uri ri fanela u sedza hune ra khou ya hone.
 - c. Uri ri fanela u sa hangwa tshikhafuthini ri tshi ya tshikoloni.

Dzhenisani phindulo (10 wa maraga)

6. **Mbambe khulwane yo vha i ya lini?**
Mbambe khulwane yo vha i ya ḡavhuṭanu. (1 wa maraga)
7. **Ndi ngani Anna o wa?**
Anna o wa ngauri o khukhulwa nga tombo. (1 wa maraga)
8. **Ni vhona uri ndi ngani marama a Denga o thoma u fhisa musi a tshi amba na Anna?**
Phindulo ya mugudi ene muṅe, tsumbo:
Ndi vhona u nga marama a Denga o thoma u fhisa ngauri o vha a tshi pfha a tshi khou shona uri ha na tshikhafuthini.
Ndi vhona u nga marama a Denga o thoma u fhisa ngauri o vha a tshi pfha a tshi shona u amba uri ha na tshikhafuthini.
(2 wa maraga)

9. **Ni vhona u nga Denga o vha a mugidimi wa luvhilo?**

Phindulo ya mugudi ene mune, tsumbo:

Ndi vhona u nga Denga o vha a mugidimi wa luvhilo ngauri ho ambiwa uri a tshi takuwa o thuntsha sa rokhethe.

Ndi vhona u nga Josh o vha a si mugidimi wa luvhilo ngauri ha ngo lingedza u swika kha vhañwe vhagidimi.

(2 wa maraga)

10. **Khotsi a Denga vho vha vha tshi khou amba mini musi vha tshi ri Denga o wina “tshithu tsha khwine u fhira medala”?**

Phindulo ya mugudi ene mune, tsumbo:

Ndi vhona u nga khotsi a Denga vho vha vha tshi khou amba uri Denga o wina khonani ya vhutshilo hothe.

Ndi vhona u nga khotsi a Denga vho vha vha tshi khou amba uri Denga o wina tñonifho kha Anna na kilasini.

(2 wa maraga)

11. **Ni vhona u nga Denga u na khotsi vhavhudi kana vha si vhavhudi?**

Phindulo ya mugudi ene mune, tsumbo:

Ndi vhona u nga Denga u na khotsi vhavhudi ngauri vho funza Denga uri ndi zwa ndeme u vha khonani yavhudi.

Ndi vhona u nga Denga u na khotsi vha si vhavhudi ngauri vha fanela u tñuñwedza Denga uri a wine kana a kunde.

(2 wa maraga)